

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

==== Izpitna pola 1 ====

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Četrtek, 4. maj 2023

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1***1. Razpravljalni esej**

A) Vsebina (do 30 točk)

Specifikacijska tabela za ocenjevanje vsebine

Ime testa	Šolski esej, razpravljalni	
Čas	SM 2023	
Tema	Ženska na odru sveta	
Naslov	Ali je večje zlo živeti v Gogi ali v Tebah?	
Navodila	<p>HANA <i>jo obide iskrena veselost</i>: O Goga, Goga, čudovito mesto! Človek sovraži to dolgočasje, bolan je od zaprašenih sob, toda če odhaja v svet, se ne sme mnogo ozirati – izstopil bi sicer z voza in ostal za zmeraj.</p> <p style="text-align: right;">(S. Grum: <i>Dogodek v mestu Gogi</i>)</p> <p>KREON: Korakal sem po poljani, spolzki in hladni kot ledena plošča.</p> <p style="text-align: right;">(D. Smole: <i>Antigona</i>)</p> <p>Na podlagi obeh odlomkov in besedil v celoti predstavite dogajalni prostor v Grumovi in Smoletovi drami ter pojasnite, kako dialogi in didaskalije sooblikujejo podobo dogajalnega prostora. Primerjajte obe drami glede na to, kako dogajalni prostor določa svobodno voljo in delovanje dramskih oseb. Presodite, ali je dogajalni prostor povezan s sporočilom obeh dram. Kateri od obeh dogajalnih prostorov je po vašem mnenju bolj podoben sodobnemu svetu in zakaj?</p>	
A predstavitve dogajalnega prostora <i>I. taksonomska stopnja</i>	Kandidat predstavi dogajalne prostore v dramah. <u>Struktura</u> : nizanje trditev, naštevalno pomensko razmerje. <u>Način razvijanja teme</u> : opisovanje.	do 6 točk
pojasnilo vloge dialoga in didaskalij pri oblikovanju dogajalnega prostora <i>II. taksonomska stopnja</i>	Kandidat pojasni vlogo dialoga in didaskalij pri oblikovanju dogajalnega prostora. <u>Struktura</u> : trditve – utemeljitev trditve. <u>Način razvijanja teme</u> : razlaganje z utemeljevanjem.	do 6 točk
B primerjava vpliva dogajalnega prostora na svobodno voljo in delovanje dramskih oseb <i>II. in III. taksonomska stopnja</i>	Kandidat primerja vpliv dogajalnega prostora na svobodno voljo in delovanje dramskih oseb v obeh dramah. <u>Struktura primerjave</u> : uvodna trditev/teza – 2 do 3 členi primerjave (podobnosti/razlike) – sinteza/sklep. <u>Način razvijanja teme</u> : razlaganje z utemeljevanjem.	do 8 točk
C presoja, ali je dogajalni prostor povezan s sporočilom obeh dram <i>II. in III. taksonomska stopnja</i>	Kandidat presodi, ali je dogajalni prostor povezan s sporočilom obeh dram. <u>Struktura</u> : trditev – utemeljitev trditve. <u>Način razvijanja teme</u> : utemeljevanje.	do 6 točk
Č presoja, ali je kateri od obeh dogajalnih prostorov bolj podoben sodobnemu svetu <i>III. taksonomska stopnja</i>	Kandidat izrazi svoje razumevanje besedne zveze <i>sodobni svet</i> in presodi, ali je podoben dogajalnemu prostoru v dramah. <u>Struktura</u> : trditev – utemeljitev trditve. <u>Način razvijanja teme</u> : utemeljevanje.	do 4 točke

* Merila za celostno ocenjevanje gl. v *Predmetnem izpitnem katalogu za splošno matura – Slovenščina* (Ljubljana 2019) na straneh 10 in 11.

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

A1 Predstaviti dogajalni prostor v Grumovi in Smoletovi drami na podlagi obeh odlomkov in besedil v celoti (3 + 3), npr.:	
<p><u>dogajalni prostor v Grumovi drami:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – ne glede na Hanino oznako, da je Goga čudovito mesto, ni tako, saj deluje strašljivo, meščani so ujetniki mesta in drug drugega (sestri kot stražarki sedita na balkonu), podobni so lutkam; – mesto deluje nerealistično, groteskno, dogajanje poteka v starih hišah, v katere gledalec lahko vidi (simultana scena), stanovalci so ujetniki svojih sob; – mesto je zadušljivo, v njem se nič ne zgodi, vsi pa dogodek pričakujejo; – dogajalni prostor sooblikuje tudi simbolična motivika, npr. mrak v sobah, zvok flavte, groteskno velik mesec, šepajoči koraki, tiktakanje ure, pretresljiva muzika, (narisane) glave na oknih, mrtvaška tišina, halucinirani glas; – poleg Goge se iz govora dramskih oseb oblikuje tudi podoba drugih domišljjskih prostorov: gospa Prestopil govori o igralcu iz Trsta, s Teobaldom sta osebi iz drame <i>Strahovi</i>, Gapit in slikar govorita o življenju zunaj Goge; kot dogajalni prostor bi lahko označili tudi svet blodenj, prividov (npr. Klikotov beg v umetnost); <p><u>dogajalni prostor v Smoletovi drami:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – dogajalni prostor je mesto Tebe neposredno po vojni, ko v njem zavladata »mir in blaginja«; – drama se dogaja na dvoru in zunaj mesta, Antigona in sprva tudi Ismena iščeta brata Polineika »po pogorišču bitk minulih«, »za severnim obzidjem«; – dogajalni prostor je povezan s starogrško mitologijo, a gre tudi za sodobni svet, kar je mogoče videti v Haimonovem omenjanju mlekarice, časopisa, sobarice in hlač, pa tudi v uvodni repliki zboru (žogica, globus, srednji napadalec), v Ismeninih besedah o nebotičnih stavbah in čudovitih strojih in Kreonovem spraševanju o tem, ali je urad nared; – pomemben je tudi sanjski dogajalni prostor, predvsem Kreonove sanje o spopadu med njim kot človekom (Kreon s tulipanom) in njim kot kraljem (Kreon z mečem). 	<ul style="list-style-type: none"> – do 6 točk: podrobna predstavitev po treh značilnosti dogajalnega prostora; – do 4 točke: predstavitev značilnosti dogajalnega prostora brez navezave na odlomka;
A2 Pojasniti, kako dialogi in didaskalije sooblikujejo podobo dogajalnega prostora (6), npr.:	
<p><u>dialogi in didaskalije v <i>Dogodku v mestu Gogi</i>:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – dogajalni prostor je oblikovan predvsem preko didaskalij, kar je razvidno zlasti iz uvodnega in sklepnega dela besedila; – dramatik v didaskalijah natančno opiše zasnovo scene: simultano dogajanje v več sobah; – didaskalije dramsko dogajanje večkrat sporočilno dopolnjujejo z motivi, ki ustvarjajo zadušljivo in mračno vzdušje Goge (mesečina, zvoki ...); – dialogi oblikujejo predvsem podobo statičnosti mesta, v katerem se nikoli nič ne zgodi, deloma se v dialogih pojavljajo tudi opisi dogajanja v sobah in po mestu; – didaskalije so za oblikovanje dogajalnega prostora vsekakor bolj bistvene kot dialogi; <p><u>dialogi in didaskalije v <i>Antigoni</i>:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – čeprav je Smoletova drama povezana s starogrško snovjo (in Sofoklovo istoimensko dramo), gre za sodobno mesto, kar je videti predvsem iz dialogov; to se izraža že v uvodnih besedah zboru, v Haimonovem govoru, v Teiresiasovem govoru o »seji vlade«; – didaskalije dogajalnega prostora ne določajo podrobno (omenja se oder), prostor, kjer Antigona išče Polineika, se iz dialogov izriše kot mrzla puščava; tudi Ismena pove, da se je skrivala »po najbolj ozkih in temačnih poteh«; 	<ul style="list-style-type: none"> – do 6 točk: pojasnilo tako vloge dialogov kot didaskalij na oblikovanje podobe dogajalnega prostora v obeh dramah; – do 3 točke: pojasnilo vloge dialogov in didaskalij na oblikovanje podobe dogajalnega prostora le v eni drami ali pojasnilo le vloge dialogov ali le vloge didaskalij v obeh dramah; – do 2 točki: splošna pojasnila vloge didaskalij in dialogov;

<ul style="list-style-type: none"> – pomembno je predvsem simbolično zvonjenje zvonov na koncu drame, ki oznanja, da je Antigona našla Polineika, in je zapisano v didaskalijah; – vloga didaskalij je bistveno manjša kot v Grumovi drami. 	
<p>B Primerjati obe drami glede na to, kako dogajalni prostor določa svobodno voljo in delovanje dramskih oseb (8), npr.:</p>	
<p>dogajalni prostor bistveno vpliva na osebe v obeh dramah, nekatere osebe iz določujočega, obremenjujočega dogajalnega prostora izstopijo, druge ne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – osebi, ki se <u>upreta ujetosti</u> v dogajalni prostor oz. iz njega izstopita, sta predvsem Hana in Antigona. Hana se v Gogo vrne, se sooči s svojo travmo in se osvobodi ujetosti vanjo; vprašanje, ali se zares v celoti osvobodi tako travme kot Goge, zastavlja predvsem sklepni prizor. Antigona na odru ne nastopi, kar pomeni, da ni del dvora in išče brata na polju bitk, torej izven mesta oz. dvora. Sprva ji pri samotnem iskanju ubitega brata pomaga sestra Ismena, ki se kasneje vrne na dvor in sprejme njegova pravila. Antigoni je podoben paž, ki se osvobodi svoje vloge Kreonovega izvršitelja ukazov in sledi Antigoninim vrednotam – tudi paž torej pobegne iz Teb; – nekatere osebe ostajajo v celotni drami <u>ujetnice dogajalnega prostora</u>, s svojim ravnanjem se mu ne upirajo (učinkovito): v Grumovi drami so to skorajda vsi meščani, naddavkar je ujetnik mesta celo po smrti, Gapita ujetost in občutek ogroženosti pripeljeta do norosti, mirna žena je ujetnica tako svoje preteklosti kot Afre in svoje sobe, ne more umreti, postaja predmet; zaradi občutka ujetosti v mesto ali travme iz preteklosti se nekatere osebe v Gogi zatekajo v umetnost (Teobald, Klikot), sicer pa vsi pričakujejo dogodek, ki bo spremenil stanje v Gogi; osebe v Smoletovi Antigoni so prav tako ujetniki dvora oz. sodobnega sveta, ki se ravna po pravih oblastnika Kreona: Haimon je uživač, Ismena je samovšečna – nobena od teh oseb s svojim ravnanjem ne spremeni prostora, v katerem živi; – nekatere osebe s svojim ravnanjem <u>soustvarjajo podobo dogajalnega prostora</u>: v <i>Dogodku v mestu Gogi</i> sta to predvsem Tarbula in Afra, stražnici, ki nadzirata in opravljata meščane, a tudi Prelih, ki z željo po ponovitvi zlorabe sproži Hanino grozo in nato samoosvoboditev. V <i>Antigoni</i> sta osrednji osebi, na kateri dogajalni prostor vpliva, hkrati pa ga s svojim ravnanjem sooblikujeta, kralj Kreon, ki kljub dvomom dosledno izvaja naloge kralja ne glede na posledice, in dvorni filozof Teiresias, ki zagovarja oblast, stabilnost in pragmatizem. 	<ul style="list-style-type: none"> – do 8 točk: primerjava obeh dram z najmanj dvema prepričljivo razvitima členoma; – do 6 točk: primerjava obeh dram z enim prepričljivo razvitim členom ali dvema manj poglobljeno razvitima členoma; – do 4 točke: primerjava obeh dram z enim manj prepričljivo razvitim členom ali le predstavitev ravnanja oseb v obeh dramah;
<p>C Presoditi, ali je dogajalni prostor povezan s sporočilom obeh dram (6), npr.:</p>	
<p><u>dogajalni prostor in sporočilo <i>Dogodka v mestu Gogi</i>:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – dogajalni prostor bistveno sooblikuje sporočilo drame: vse osebe so ujetnice take ali drugačne travme ali bolezenskih fantazij, ki jih someščani vidijo, obsojajo in se jim posmehujejo; – podoba prostora (sobe, v katere se vidi, zadušljivost, predmeti, zvoki) soustvarja morečo, groteskno atmosfero, ki je prav tako del sporočilnosti drame; – sporočilo drame je tudi, da se je travmi treba upreti, saj se Hana z udarcem osvobodi, načrtuje vrnitev k zaročencu, namerava se možiti, torej je zadušljivo Gogo, svojo spolno zavrto in gnus premagala; <p><u>dogajalni prostor in sporočilo <i>Antigone</i>:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – delitev prostora na dvor in pokrajino za obzidjem simbolično ponazarja sporočilo drame: so posamezniki, ki se uprejo lagodnemu življenju in oblasti, ne ravna po zakonih in predpisih, ampak sledijo svojim načelom, morali, vesti; – z izbiro podob sporočilo in atmosfero drame poudarja tudi prostor: dvor oz. Tebe so prostor udobja, pokrajina za obzidjem je mrzla in puščobna, kljub temu Antigona v svojem boju vztraja vse do tragičnega konca; 	<ul style="list-style-type: none"> – do 6 točk: prepričljiva presoja povezanosti sporočila in dogajalnega prostora v obeh dramah; – do 4 točke: manj prepričljiva presoja povezanosti sporočila in dogajalnega prostora v obeh dramah; – do 2 točki: predstavitev sporočila dram brez jasne povezave z dogajalnim prostorom;

<ul style="list-style-type: none"> – Kreonove sanje ponazarjajo konflikt med vladarjem in človekom na ravni simboličnih motivov (meč, tulipan), hkrati pa je sanjska pokrajina hladna (v tem je podobna pokrajini, po kateri hodi Antigona); – zvonovi na koncu prav tako delujejo simbolično: to, da je Antigona našla Polineika, je radostna vest, tudi nadaljevalca svoje poti ima (paž), zato se Teiresias zaveda, da ga je treba onemogočiti – iskanje višjega smisla nikakor ni nesmiselno, in sicer ne glede na ceno, ki jo za svojo odločitev plača dramski junak. 	
<p>Č Presoditi, kateri od obeh dogajalnih prostorov je bolj podoben sodobnemu svetu (4), npr.:</p>	
<p>kandidat pokaže svoje razumevanje besedne zveze <i>sodobni svet</i>, piše npr. o tem, da tudi sodobni svet določa brezobzirna oblast, ki za dosego ciljev ne izbira sredstev, da sodobni svet zaradi sodobne tehnologije deluje kot mesto »odprtih sob«, v katerih je vse vidno, se o vsakomer vse ve in je zato sodobni človek v svetu nenehno izpostavljen pogledom drugih. Možnosti za vrednotenjsko opredelitev do naslovnega vprašanja je več, pomembna je <u>prepričljivost presoje vzporednic</u> med dogajalnima prostoroma dram in sodobnim svetom, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Nobeden od obeh prostorov ni podoben sodobnemu svetu, saj sta drami nastali v povsem drugačnih časih (sklicevanje na družbeni in književni kontekst, npr. ekspresionizem, grotesknost, povojni družbeni sistem) ... – Menim, da je bolj podoben sodobnemu svetu dogajalni prostor Smoletove <i>Antigone</i>, saj so nasilnost oblastnikov, nesvoboda in potrošniško uživaštvo na eni strani ter upor, iskanje višjega smisla bivanja na drugi teme, ki jih je mogoče videti tudi danes ... – Zagotovo je težje živeti v Gogi kot v Tebah, saj je Goga odslkava sodobnega sveta, v katerem najdemo sprevrženost vseh vrst in nasilje v vseh oblikah, predvsem pa je tudi v sodobnem svetu zelo zaznavna ujetost človeka med štiri stene, ki ga utesnjujejo. A če je v Tebah upor možen, danes upor, tako kot v Gogi, ni mogoč ... / Iz utesnjenosti se je možno zatekati v privide, iskati paradiz na družbenih omrežjih, v virtualnem svetu tako kot Klikot, a ob tem sodobni Gogovci ostajajo v svojem zadušljivem mestu, ki se ne spreminja ... 	<ul style="list-style-type: none"> – do 4 točke: prepričljiva presoja vzporednic med dogajalnim prostorom in sodobnim svetom na podlagi osebnega vrednotenja (aktualizacija sporočilnosti dram); – do 2 točki: skromna presoja vzporednic med dogajalnim prostorom in sodobnim svetom, ki praviloma izhaja iz vsebine obeh dram.

B) Jezik (do 20 točk)

Število besed	Jezik. p.	Slog	Zgradba
najmanj 600	do 8	do 6	do 6

Navedena merila za ocenjevanje veljajo samo za besedila v predpisanem obsegu.

Če pri *Vsebini* ali *Jeziku* kandidat ne doseže nobene točke, se celotna naloga oceni z 0 točkami.

2. Razlagalni/interpretativni esej

A) Vsebina (do 30 točk)

Specifikacijska tabela za ocenjevanje vsebine

Ime testa	Šolski esej, interpretativni/razlagalni	
Čas	SM 2023	
Tema	Ženska na odru sveta	
Naslov	Henrik Ibsen: Nora (odlomka) Henrik Ibsen: Nora. Ljubljana: Mladinska knjiga. 59–63 in 68–71.	
Navodila	Pojasnite povezanost med osebami, ki nastopijo v odlomkih, tako da upoštevate tudi predhodno dogajanje. Na podlagi odlomkov predstavite Krogstada in Helmerja. Primerjajte Norino vedenje in čustveno stanje v 1. in 2. odlomku ter njeno vedenje komentirajte z vidika njene družinske in družbene vloge. Opredelite se do pomembnosti vloge otrok v odlomkih, tako da upoštevate celotno dramo.	
A pojasnilo povezanosti med osebami z upoštevanjem predhodnega dogajanja <i>II. taksonomska stopnja</i>	Kandidat pojasni povezanost med Noro, Helmerjem in Krogstadom, tako da se sklicuje na predhodno dogajanje. <u>Struktura:</u> vzročno-posledična pomenska razmerja. <u>Način razvijanja teme:</u> razlaganje.	do 6 točk
B predstavitel Krogstada in Helmerja v odlomkih <i>I. taksonomska stopnja</i>	Kandidat predstavi (opiše in označi) Krogstada in Helmerja, kot se kažeta v odlomkih. <u>Struktura:</u> naštevalna pomenska razmerja. <u>Način razvijanja teme:</u> opisovanje.	do 6 točk
C primerjava Norinega vedenja in čustvenega stanja v 1. in 2. odlomku <i>II. taksonomska stopnja</i>	Kandidat primerja Norino vedenje in čustveno stanje v 1. in 2. odlomku. <u>Struktura primerjave:</u> uvodna trditev/teza – 2 do 3 člani primerjave (podobnosti/razlike) – sinteza/sklep. <u>Način razvijanja teme:</u> razlaganje (z utemeljevanjem).	do 8 točk
komentar Norinega vedenja z vidika njene družinske in družbene vloge <i>III. taksonomska stopnja</i>	Kandidat komentira Norino vedenje z vidika njene družinske in družbene vloge, izrazi svoje mnenje o njenem vedenju in ga utemelji. <u>Struktura:</u> vzročno-posledična pomenska razmerja ter trditev – utemeljitev trditve. <u>Način razvijanja teme:</u> razlaganje, utemeljevanje.	do 6 točk
Č opredelitev do pomembnosti vloge otrok v odlomku z upoštevanjem celotne drame <i>II., III. taksonomska stopnja</i>	Kandidat se opredeli do pomembnosti vloge otrok v odlomkih, tako da upošteva celotno dramo; izrazi svoje mnenje o njihovi pomembnosti ali nepomembnosti in ga utemelji. <u>Struktura:</u> trditev – utemeljitev trditve. <u>Način razvijanja teme:</u> razlaganje, utemeljevanje.	do 4 točke

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

<p>A Pojasniti povezanost med osebami, ki nastopijo v odlomkih, ter pri tem upoštevati tudi predhodno dogajanje (6), npr.:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – Nora in Helmer sta mož in žena; Krogstad je Helmerjev uslužbenec v banki, Nora je pri njem zadolžena, ne da bi Helmer to vedel; – povezanost med Krogstodom in Noro izhaja iz dogodka, ki se je zgodil pred osmimi leti: Nora si je pri njem izposodila denar za potovanje v Italijo, da bi omogočila svojemu možu okrevanje, vendar je pri tem zagrešila kaznivo dejanje, saj je na bančnem dokumentu ponaredila očetov podpis; – Helmer in Krogstad sta oba zaposlena v banki, Helmer napreduje na višje delovno mesto in Krogstada namerava odpustiti, saj meni, da je moralno sporna oseba, ker je nekoč v preteklosti ponaredil podpis in tako z goljufijo prišel do denarja; – ker želi Krogstad obdržati službo, začne izsiljevati Noro; ugotovil je namreč, da je Nora ponaredila očetov podpis in da tega njen mož ne ve; pričakuje, da bo Nora vplivala na svojega moža in mu pomagala obdržati delovno mesto. 	<ul style="list-style-type: none"> – do 6 točk: kompleksno pojasnilo povezanosti vseh oseb, ki izhaja iz povzetka predhodnega dogajanja; – do 3 točke: pojasnilo, ki ne vključuje vseh povezav med osebami (npr. le povezava med Noro in Krogstodom);
<p>B Predstaviti Krogstada in Helmerja na podlagi odlomka (3 + 3), npr.:</p>	
<p>predstavitev Krogstada:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Krogstad obišče Noro, da bi jo izsiljeval, toda tega se loti počasi in <u>preudarno</u>; – do Nore je <u>vljuden</u> (nagovarja jo z »gospa«), ne obtožuje je naravnost, ampak želi, da bi Nora sama ugotovila, da je ravnala napačno; – v njegovem govorjenju je veliko <u>sprenevedanja</u>, saj želi doseči svoj cilj, je <u>zvit in prebrisan</u>, večkrat uporabi npr. besedo »čudno«, saj želi, da mu nejasnosti razkrije Nora sama, čeprav jih je on že razvozlal; – sklicuje se na zakon in obvladanje poslovnih zadev; pokaže se kot mož, ki <u>razume delovanje zakonov in družbe</u>; Nori da z <u>razumnimi argumenti</u> vedeti, da njenih čustvenih razlogov za poneverbo na sodišču ne bodo upoštevali; – pokaže se kot <u>odločen, neprizanesljiv in trden</u>, saj Nori jasno pove, da jo bo ovadil, če bo zaradi odločitve njenega moža izgubil službo; <p>predstavitev Helmerja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kaže se kot <u>zagovornik moralnega ravnanja in nosilec trdnih moralnih stališč</u>, saj obsoja Krogstadovo poneverbo podpisa, ki jo razume kot dejanje iz nepremišljenosti, najhuje se mu zdi, da Krogstad dejanja ni javno priznal, pravi, da mu je ob takih ljudeh, kot je Krogstad, »telesno slabo«; – o sebi pravi, da ni brezčuten, toda njegovo govorjenje kaže nasprotno, saj se na Norino misel, da je bil Krogstad morda v stiski, odzove razumsko in z obsojanjem; – podobno <u>ozkogledost in predsodke</u> pokaže, ko pravi, da so za kvarjenje otrok največkrat krive matere; – da je razumski in <u>nesposoben empatije</u>, pokaže s tem, da ne začuti Norine stiske; – do Nore se vede kot do manjvrednega bitja ali kot do otroka oz. <u>je nima za enakovredno</u>, saj ji položi roko na glavo, ji obljubi darilca »v zlatem papirju« in jo kliče z ljubkovalnimi imeni (»moja ljuba ptička pevka«); očitno ni doumel, da se Nora ni vedla kot po navadi, ampak je skušala z njim govoriti o resni temi. 	<ul style="list-style-type: none"> – do 6 točk: predstavitev, ki vključuje najmanj po tri lastnosti s ponazoritvami iz odlomka; – do 4 točke: za posplošeno predstavitev;

C Primerjati Norino vedenje in čustveno stanje v 1. in 2. odlomku ter njeno vedenje komentirati z vidika njene družinske in družbene vloge (8 + 6), npr.:

C1

Norino čustveno stanje in vedenje v 1. odlomku:

- Nora kaže negotovost (na začetku odlomka Krogstadu postavlja vprašanja, kakor da ne bi razumela, o čem on govori oz. na kaj namiguje), negotovost kaže tudi njen molk;
- iz didaskalij razberemo, da postane Nora kljubovalna; v svojem kljubovanju je odločna, saj Krogstadu po pravici pove, da je očetov podpis ponaredila ona;
- na svoje dejanje je ponosna in Krogstadu iskreno, odkritosrčno pojasni svoje preteklo ravnanje;
- ni videti, da bi se Nora bala: s Krogstodom se po začetni negotovosti pogovarja pogumno, svoje dejanje upravičuje s sklicevanjem na plemenitost (možu je rešila življenje), zaradi česar se počuti moralno vrednejša od Krogstada, ki pri poneverbi najbrž ni ravnal iz plemenitih vzgibov;
- po Krogstadovem odhodu je sprva samozavestna, o sebi pravi, da ni tako naivna, kot misli Krogstad, vendar je temu uspelo vanjo zasejati seme dvoma, saj na koncu odlomka zopet pokaže negotovost, veliko namreč razmišlja o Krogstadovih besedah;
- njeno negotovost in nemir razberemo iz didaskalij in njenega samogovora na koncu (ne zdrži na mestu, pogovarja se sama s seboj);

Norino čustveno stanje in vedenje v 2. odlomku:

- Nora med ukvarjanjem z božičnim drevescem začne z možem pogovor o Krogstadu, je torej pobudnica pogovora, postavlja vprašanja z namenom, da bi ugotovila, kaj o poneverbi podpisa meni Helmer; pogovor se namreč odvija takoj za tem, ko je od nje odšel Krogstad;
- Norine replike so zelo kratke, malo govori, največkrat se s kratkimi vprašalnimi povedmi odziva na Helmerjeve replike in ga tako spodbuja k nadaljnemu govorjenju;
- kljub Helmerjevim ljubeznivim ogovorom in prijaznosti je do njega precej hladna, morda tudi raztresena (očitno razmišlja o svoji težavi), saj ji mora mož dvakrat reči, da naj mu da roko, nato jo tudi zelo hitro odtegne;
- pokaže zaskrbljenost (morda strah), ko ji Helmer pove, da »lažnivo ozračje zasmraja družino in vanjo vnaša bolezenske klice«, takrat namreč stopi bliže k njemu in pričakuje dodatno pojasnilo;
- ko ji mož pove, kar je želela izvedeti, se izgovori na vročino in delo, saj bi očitno rada o vsem na samem premislila, z možem torej ni iskrena in odkritosrčna, ampak pred njim skuša prikriti svoje težave;
- na koncu odlomka je sprva negotova in tudi prestrašena (sprašuje se, ali drži to, kar je Helmer povedal o zastrupljanju doma), vendar se zdi, da bolj verjame sebi kot možu, saj si odločno reče, da to »nikdar ni res«;

razlike med odlomkoma:

- Norino čustveno stanje in vedenje se v 1. odlomku izrazito spreminjata od začetne negotovosti do odločnosti ter po Krogstadovem odhodu spet do negotovosti; v 2. odlomku ostajata čustveno stanje in vedenje do konca odlomka bolj kot ne nespremenjena;
- Nora ima različen odnos do možkih: Krogstadu odločno kljubuje, pred Helmerjem je krotka in s spretnim igranjem od moža pridobi tiste informacije, ki jih želi; s Krogstodom se pogovarja pogumno in odkritosrčno, medtem ko možu resnico prikriva;
- v 1. odlomku je Nora Krogstadu dokaj enakovredna sogovornica, saj gre med njima tudi za izmenjavo stališč; v 2. odlomku Nora predvsem posluša moževa stališča in precej manj govori kot v prejšnjem odlomku;
- v 1. odlomku Nora ne pokaže strahu, v 2. odlomku jo je na koncu strah;

- do 8 točk: primerjava, ki vsebuje najmanj dva poglobljeno razložena člena primerjave;
- do 6 točk: primerjava, ki vsebuje najmanj dva manj poglobljeno razložena člena primerjave;
- do 4 točke: primerjava z le enim razloženim členom primerjave ali kompleksna predstavitev Norinega vedenja in čustvenega stanja v obeh odlomkih;

<p><u>podobnosti med odlomkoma:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Nora pokaže negotovost; – po obeh pogovorih se Nora sprašuje o svojem vplivu na otroke. <p>C2</p> <p><u>Norino vedenje z vidika družinske vloge:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – kot žena je Nora Helmerju podrejena; njena podrejenost je razvidna tudi iz njenega vedenja, saj možu le zastavlja vprašanja, sama pa svojega mnenja ne izrazi; je nesvobodna, kar jo sili v neiskrenost in prikrivanje resnice, poleg tega možu ne more zaupati svojih težav; igra vlogo, ki jo mož od nje pričakuje (npr. med pogovorom okrašuje drevešček in mu poda roko, ko on to želi); <p><u>Norino vedenje z vidika družbene vloge:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – kot ženska ima Nora v družbi manj pravic (da si je lahko sposodila denar, je ponaredila očetov podpis), vendar je enakovredna moškimi (Krogstadu), ko gre za obravnavo kršenja zakona – enako kot moški bi morala odgovarjati pred sodiščem in bilo bi ji sojeno po istih zakonih; – Nora se proti Krogstadu vede kljubovalno in mu je enakovredna; enakovrednost z njim ji omogoča njen družbeni položaj meščanske žene, »ščiti« jo mož oz. meščanski zakon; – Nora razume le svojo vlogo, ki jo ima kot mati in žena, ne razume pa (še) povsem tega, da sodišča ne bi zanimali njeni plemeniti motivi, ko je kršila zakon, delovanje družbe (prava, zakonov) ji ni povsem jasno; <p>kandidat razloži Norino vedenje <u>v povezavi z njeno družinsko in družbeno vlogo</u> in ga komentira, tj. o njenem vedenju <u>izrazi mnenje in ga utemelji</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – do 6 točk: komentar, ki vključuje vrednotenjske trditve o Norinem vedenju in utemeljitve v odlomkih; – do 4 točke: komentar, ki vključuje vrednotenjske trditve o Norinem vedenju in utemeljitve v celotni drami; – do 2 točki: predstavitev Norine družinske in družbene vloge;
<p>Č Opredeliti se do pomembnosti vloge otrok v odlomkih ter pri tem upoštevati celotno dramo (4), npr.:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – Vloga otrok v odlomkih je enako pomembna kot v celotni drami, saj je Nora zares prepričljiva predvsem v svoji materinski vlogi, zato ... – Vloga otrok je v teh odlomkih še pomembnejša kot v celotni drami, saj ravno tukaj Nora začne dvomiti o sebi kot materi, tako ... 	<ul style="list-style-type: none"> – do 4 točke: opredelitev, ki vključuje bralčevo presojo vloge otrok v odlomkih in celotni drami; – do 2 točki: predstavljanje vloge otrok v odlomkih in celotni drami brez osebne presoje.

B) Jezik (do 20 točk)

Število besed	Jezik. p.	Slog	Zgradba
najmanj 600	do 8	do 6	do 6

Navedena merila za ocenjevanje veljajo samo za besedila v predpisanem obsegu.

Če pri *Vsebini* ali *Jeziku* kandidat ne doseže nobene točke, se celotna naloga oceni z 0 točkami.

Opozorilo!

- Ocenjevanje nalog z **manj kot 600 besedami**:

a) *vsebina*: točke so dodane po točkovniku,

b) *jezik*: število možnih točk za jezikovno pravilnost, slog in zgradbo se ustrezno zniža, in sicer:

Število besed	Jezik. p.	Slog	Zgradba
599–450	do 6	do 5	do 5
449–300	do 4	do 4	do 4
pod 300	do 2	do 2	do 2

Zapisovanje grških lastnih imen

Pri grških lastnih imenih dopuščamo vse različice zapisa tako za Sofoklovo kot za Smoletovo Antigono:

- Sofokles/Sofoklej, rod. ed. Sofokla/Sofokleja ...; prid. Sofoklov/Sofoklejev
- Kreon/Kreont, rod. ed. Kreona/Kreonta ...; prid. Kreonov/Kreontov
- Hajmon/Haimon
- Polinejk/Polineik/Polinejkes/Polineikes, rod. ed. Polinejka/Polineika ...; prid. Polinejkov/Polineikov
- Eteokel/Eteokles, rod. ed. Eteokla ...; prid. Eteoklov
- Tejrezij/Tejrezias/Tejrezijas/Teiresias, rod. ed. Tejrezija/Tejreziasa/Tejrezijasa/Teiresiasa ...; prid. Tejrezijev/Tejreziasov/Tejrezijasov/Teiresiasov
- Ojdip/Ojdipus, rod. ed. Ojdipa ...; prid. Ojdipov (tudi: Edip, rod. ed. Edipa ...; prid. Edipov)
- Laj/Lajos, rod. ed. Laja ...; prid. Lajev

Kandidat lahko izbere eno različico zapisovanja lastnega imena za obe drami oz. za vsako dramo svojo različico; pri zapisovanju lastnih imen pričakujemo doslednost.